

การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมือง
ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด

นางสาวจันดารา อุดมสิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-638-132-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

USES AND GRATIFICATION OF READERS TOWARDS POLITICAL
ARTICLES PRESENTED IN THAIRATH AND KAO SOD.

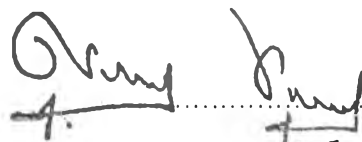
Miss Jandara Udomsin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art in Journalism
Department of Journalism
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1998
ISBN 974-638-132-6

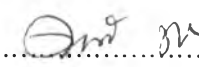
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของ
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด
โดย นางสาว จันทรา อุดมสิน
ภาควิชา วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ดรณี หิรัญรักษ์

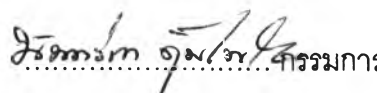
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุตบรรทัด)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดรณี หิรัญรักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ่มไพโรจน์)

จันตารา อุดมสิน : การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด (USES AND GRATIFICATION OF READERS TOWARDS POLITICAL ARTICLES PRESENTED IN THAIRATH AND KAO SOD) อ.ที่ปรึกษา : รศ . ดร.ดรุณี นิรุฎีรักษ์, 133 หน้า. ISBN 974-638-132-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมือง การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการอ่านกับการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสดจำนวน 230 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ในการวิเคราะห์ทางสถิติใช้ความถี่, ร้อยละ, t-test, Anova, อธิบายลักษณะทั่วไปของประชากร และทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศ ระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์แตกต่างกัน
2. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศ อาชีพต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน
3. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน
4. พฤติกรรมการอ่านไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมือง และความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมือง

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนักศึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970238228 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: USES AND GRATIFICATION / POLITICAL ARTICLES

JANDARA UDOMSIN : USES AND GRATIFICATION OF READERS TOWARDS POLITICAL ARTICLES PRESENTED IN THAIRAT AND KAO SOD. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF DARUNEE HIRANRUK, Ph.d, 133 pp. ISBN 974-638-132-6.

The purpose of this research is to study reading behaviour and Uses and Gratifications of readers towards political articles presented in THAIRAT and KAO SOD. Questionnaires were used of 230 samples by purposive sampling. Percentage, Mean, Standard deviation, t-test, Anova, Multiple Comparison of Scheffe' method and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient were used to analyze the data. SPSS/PC program was employed for data processing.

The results of the research are as follows :

1. Different sex and education levels have different reading behavior among the political articles readers.
2. Different sex and occupation have different uses among the political articles readers.
3. Different sex, age, occupation and education levels have different gratification towards the political role of the newspaper among political articles readers.
4. Reading behaviour of the readers has no correlation with Uses and Gratifications towards the political role of the newspaper.

ภาควิชา.....วารสารศึกษา
 สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์
 ปีการศึกษา.....2546

ลายมือชื่อนิติต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. ดรุณี หิรัญรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยด้วยดีตลอดมาทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุตบรรทัด ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ้มไพโรจน์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็น กรรมการวิทยานิพนธ์ ซึ่งเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำชี้แนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คุณนวลสวาท เพิ่มเพชร ผู้สื่อข่าวรัฐสภา ผู้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ชมพกา ณ สงขลา วีระภัทร์ จิรัฐติชีพ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ ให้การช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการหาข้อมูลอย่างดี

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณย่า และคุณป้า ผู้มีพระคุณมากมาย ที่สนับสนุนให้ข้าพเจ้าเข้าศึกษาต่อ และยืนเคียงข้างให้กำลังใจ ประคับประคอง สอนให้ข้าพเจ้ามีความมานะอดทนในการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วง และมีวันนี้

จันตารา อุดมสิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๙
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
สารบัญ.....	๕
สารบัญตาราง.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาคำวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.4 สมมติฐานการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ และความพึงพอใจ	8
2.2 แนวคิดการเลือกเปิดรับสาร.....	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร	13
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์	15
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ด้านการเมือง.....	18
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการเขียนบทวิเคราะห์.....	21
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22

3. ระเบียบวิธีวิจัย	25
3.1 ประชากร	25
3.2 กลุ่มตัวอย่าง	25
3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	25
3.4 เกณฑ์การให้คะแนน	26
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	26
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	27
3.7 ข้อชี้แจงในการวิเคราะห์ประเด็นของบทวิเคราะห์การเมือง	29
4. ผลการวิจัย	30
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
รายการอ้างอิง.....	112
ภาคผนวก	116
- รายชื่อเรื่องของบทวิเคราะห์การเมืองหน้าสามที่ใช้ ในการวิเคราะห์เนื้อหา.....	117
- ตัวอย่างบทวิเคราะห์การเมืองหน้าสามของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด.....	124
- แบบสอบถาม	128
ประวัติผู้วิจัย	133

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมือง จากบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วง 24 พ.ย. 2539 - 26 ต.ค. 2540 จำนวน 50 ฉบับ.....	32
2. แสดงบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมือง จากบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ข่าวสด ในช่วง 24 พ.ย. 2539 - 26 ต.ค. 2540 จำนวน 49 ฉบับ.....	46
3. แสดงบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมือง จากบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด ในช่วง 24 พ.ย. 2539- 26 ต.ค.2540 จำนวน 99 ฉบับ.....	39
4. แสดงการศึกษาชื่อเรื่องของบทวิเคราะห์การเมือง ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วง 24พ.ย.39-26 ต.ค.2540.....	48
5. แสดงการศึกษาชื่อเรื่องของบทวิเคราะห์การเมือง ของหนังสือพิมพ์ข่าวสดในช่วง 24พ.ย.39-26 ต.ค.2540.....	49
6. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	52
7. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	53
8. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	54
9. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	55
10. แสดงจำนวน และร้อยละของลักษณะประชากรแต่ละอาชีพ.....	56
11. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	58
12.แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการอ่าน บทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์.....	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ความบ่อยครั้งในการอ่านบทวิเคราะห์การเมือง.....	60
14. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ความต้องการให้มีการนำเสนอบทวิเคราะห์การเมือง.....	61
15. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เหตุผลในการอ่านบทวิเคราะห์การเมือง.....	62
16. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ความชอบประเด็นของบทวิเคราะห์การเมือง ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	63
17. แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความชอบประเด็น ของบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ข่าวสด.....	64
18. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับระหว่างประเด็นบทวิเคราะห์การเมือง ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด.....	65
19. แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความชอบประเด็นบทวิเคราะห์การ เมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด.....	70
20. แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม การใช้ประโยชน์จากการอ่านบทวิเคราะห์การเมือง.....	72
21. แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมือง ที่ผู้อ่านได้รับจากบทวิเคราะห์การเมือง.....	74
22. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการอ่าน บทวิเคราะห์การเมืองของผู้อ่านที่มีเพศต่างกัน.....	76
23. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการอ่าน บทวิเคราะห์การเมืองของผู้อ่านที่มีอายุต่างกัน.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการอ่าน บทวิเคราะห์การเมืองของผู้่านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	78
24.1 แสดงผลการวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบรายคู่ของscheffe' เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการอ่านบทวิเคราะห์ การเมืองระหว่างผู้่านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	79
25. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมือง ของกลุ่มผู้่านที่มีอาชีพต่างกัน.....	80
26. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการอ่าน บทวิเคราะห์การเมืองของผู้่านที่มีรายได้ต่างกัน.....	81
27. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างการใช้ประโยชน์ จากบทวิเคราะห์การเมืองของผู้่านที่มีเพศต่างกัน.....	82
28. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจ ต่อบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ด้านการเมือง ที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองของผู้่านที่มีเพศต่างกัน.....	83
29. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างการใช้ประโยชน์ จากบทวิเคราะห์การเมืองของผู้่านที่มีอายุต่างกัน.....	84
30. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจต่อ บทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองระหว่างผู้่านที่มีอายุต่างกัน.....	85
30.1 แสดงผลการวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบรายคู่ของ scheffe' เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับ จากบทวิเคราะห์การเมืองระหว่างผู้่านที่มีอายุต่างกัน.....	86
31. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างการใช้ประโยชน์จาก บทวิเคราะห์การเมืองของผู้่านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	87
32. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจต่อ บทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมือง ของผู้่านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
32.1	ตารางการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของscheffe' แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองระหว่างผู้อ่านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....89
33.	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างการใช้ประโยชน์จากการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองของกลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพต่างกัน..... 90
33.1	แสดงผลการวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบรายคู่ของ scheffe' เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการใช้ประโยชน์จากการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองระหว่างผู้อ่านที่มีอาชีพต่างกัน.....91
34.	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองของกลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพต่างกัน.....92
34.1	แสดงผลการวิเคราะห์โดยการใช้การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ scheffe' เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองของกลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพต่างกัน.....93
35.	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองของผู้อ่านที่มีรายได้ต่างกัน.....94
36.	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองของผู้อ่านที่มีรายได้ต่างกัน.....95
37.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการณ์การอ่านบทวิเคราะห์การเมืองกับการใช้ประโยชน์.....96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
38. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์ การเมืองกับความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับ จากบทวิเคราะห์การเมือง.....	97